

Naziv studija	Hrvatski jezik i književnost			
Naziv kolegija	Uvod u teoriju jezika			
Status kolegija	obvezni			
Godina	1.	Semestar	1.	
ECTS bodovi	4			
Nastavnik	Izv. prof. dr. sc. Ante Periša			
e-mail	anperisa@unizd.hr			
vrijeme konzultacija	Utorkom 11 - 13 sati			
Suradnik / asistent	-			
e-mail	-			
vrijeme konzultacija	-			
Mjesto izvođenja nastave	glavna zgrada Sveučilišta dv. 241			
Oblici izvođenja nastave	Izlaganje, diskusija, power point prezentacije			
Nastavno opterećenje P+S+V	2 P + 2 S			
Način provjere znanja i polaganja ispita	pismeno, usmeno			
Početak nastave	4.10.2018.	Završetak nastave	25.1.2019.	
Kolokviji	1. termin	2. termin	3. termin	4. termin
	15.11. 2018. u 17,00 h	25.1.2019. u 11,00		
Ispitni rokovi	1. termin	2. termin	3. termin	4. termin
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita student će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ovladati osnovnim znanjem i pojmovljem iz područja jezikoslovlja; - znati glavne svjetske i europske jezične porodice; - razumjeti problematiku i osnovne teorije o nastanku jezika; - znati osnovne činjenice iz povijesti jezikoslovlja; - Samostalno napisati seminarski rad prema osnovnim metodološkim pravilima. 			
Preduvjeti za upis	-			
Sadržaj kolegija	Fenomen jezika. Funkcije jezika. Povijesni i problemski pregled problematike jezika počevši od najstarijih tragova, preko antike, srednjega vijeka, 19. i osobito 20. stoljeća. Fenomen pisma. Jezična raznolikost i srodnost. Jezična karta svijeta i osobito Europe. Temeljno lingvističko pojmovlje.			
Obvezna literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Glovacki – Bernardi i dr., <i>Uvod u lingvistiku</i>, Školska knjiga, Zagreb 2007. 2. Ivić, M., <i>Pravci u lingvistici</i>, 9. Izd., Beograd, 2001. 3. Škiljan, D., <i>Pogled u lingvistiku</i>, Zagreb 1994. 4. Trask, R. L., <i>Temeljni lingvistički pojmovi</i>, Školska knjiga, Zagreb 2005. 			
Dopunska literatura	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Atlas jezika</i>, Varaždin 2004. - U. Eco, <i>U potrazi za savršenim jezikom</i>, Zagreb, 2004. - Hagège, C., <i>Zaustaviti izumiranje jezika</i>, Disput, Zagreb 2008. - W. v.Humboldt, <i>O raznolikosti gradbe ljudskih jezika...</i>, Zagreb 2010. - Matasović, <i>Jezična raznolikost svijeta: podrijetlo, razvitak, izgledi</i>. Algoritam, Zagreb 2005. - Matasović, <i>Uvod u poredbenu lingvistiku</i>, Matica hrvatska, Zagreb 2001. - Matasović, <i>Lingvistička povijest Europe</i>, Matica hrvatska, Zagreb 2016. - De Saussure, Ferdinand, <i>Tečaj opće lingvistike</i> 			
Internetski izvori	http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=37694 (Brozović, sociolingvistika prema genetskoj i tipološkoj lingvistici) http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=38523 (Škiljan, antička lingvistika)			
Način praćenja kvalitete	Izvešće o provedenoj nastavi. Studentske ankete.			
Uvjeti za dobivanje potpisa	<p>Studentske obveze: redovito i aktivno pohađanje nastave (potrebno je ostvariti minimalno 70% nazočnosti na predavanjima i seminarima da se ostvari pravo potpisa i pristupanja ispitu), izrada i izlaganje seminarskog rada.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studenti su obvezni izraditi seminarski rad, koji bi trebao obuhvaćati 10-15 kartica teksta (Times New Roman 12, prored između redaka i odlomaka 1,5). 			
Način bodovanja kolokvija/seminara/vježbi/ispita	50 – 62,9 % : dovoljan (2) 63 – 75,9%: dobar (3) 76 – 88,9%: vrlo dobar (4)			

	89 – 100%: odličan (5) *Sukladno odjelnom Pravilniku o ocjenjivanju
Način formiranja konačne ocjene	Prvi kolokvij 1 ECTS bod; seminar (izlaganje + rad) 1,5 ECTS bod; pohađanje nastave 1 ECTS; drugi (završni) kolokvij (i/li usmeni ispit) 1,5 ECTS bod - Zaključnu ocjenu čini zbroj ocjena iz seminara, pismenoga i usmenoga ispita sukladno ponderu izraženom u ECTS bodovima.
Napomena	

Nastavne teme-predavanja			
Red. br.	Datum	Naslov	Literatura
1.		Uvod u teoriju jezika. Određenje predmeta. Jezik, teorija, lingvistika. Polazne definicije temeljnih pojmova. Fonologija, morfologija, sintaksa, semantika.	Škiljan, 11-18.
2.		Temeljne postavke o jeziku s raznih vidova. Funkcije jezika. Jezična raznolikost svijeta	Škiljan, 119-139. Ili: Matasović, Jezična razn., 105-150.
3.		Prvi opisi jezika drevnih civilizacija. Pisma i jezici svijeta. Jezične skupine s posebnim osvrtom na balto-slavensku skupinu.	Škiljan, 19-40 Atlas jezika, 8-35 Matasović, Jezična razn., 105-111.
4.		Pismo. Razvoj pisma.	Škiljan 40-44 Atlas jezika, 160-207
5.		Promišljanja o podrijetlu jezika, glotogonijske teorije u odnosu na tumačenja antičkih filozofa. Velike lingvističke tradicije: indijska, kineska, hebrejska, arapska, antička.	Glovacki - Bernardi, 9-24. (- Eco, U potrazi... 19-28, 33-39) - Matasović, Jezična razn., 53-60.
6.		Promišljanja o jeziku do XIX.st. Razmišljanja o jeziku u staroj Grčkoj i Rimu. Afirmacija i prvi opisi nacionalnih jezika u razdoblju humanizma i renesanse. Logička koncepcija jezika i univerzalna gramatika iz razdoblja prosvjetiteljstva.	- Glovacki - Bernardi, 13-37 http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=38523 (Škiljan, antička lingvistika) (- Eco 235-253)
7.		Proučavanje jezika u XIX. st. Prvi opisi sanskrta u Europi koji su prethodili utemeljenju poredbene gramatike. Usporedba jezika kao predmeta kojim jezikoslovlje stječe autonomnost. Filozofija jezika W. von Humboldta i njezin utjecaj na razvoj (suvremene) lingvistike.	Glovacki - Bernardi, 37-44 Škiljan 45-48.
8.		Mladogramatičari. Strukturalizam u lingvistici potkraj XIX. st i u prvim desetljećima XX. st. Pojam struktura u jezikoslovlju. F. de Saussure. Jezični znak. Modeli jezičnog znaka.	M. Ivić, 71-80. Glovacki - Bernardi, 45-50, 99-130 Škiljan, 49-54
9.		Temeljne značajke lingvistike u XX. st. (Nestrukuralna i strukturalna lingvistika). Ženevska škola. Praški lingvistički krug. Funkcionalizam Andréa Martineta. Glosematika. Transformacijsko-generativni pristup N.Chomskog.Europski strukturalizam – američka lingvistika	Škiljan, str. 49-74 Glovacki - Bernardi, 121-144
10.		Genetsko-tipološka lingvistika	Škiljan, 141-150 Glovacki – Bernardi, 77-97 http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=37694 (Brozović, sociolingvistika...)
11.		Interdisciplinarnost lingvistike. Sociolingvistika. Psiholingvistika. Antropološka lingvistika.	Glovacki – Bernardi, 217-237 M. Ivić, 233-245.
12.		Fonologija, morfologija, sintaksa, semantika.	Škiljan; 83-117. Trask, <i>Temeljni lingvistički pojmovi</i>
13.		Jezik i mišljenje. Pogled na svijet. Humboldt . Sapir-Whorf.	Škiljan 67; 74-75 M. Ivić, 59-63. W. v.Humboldt, <i>O raznolikosti gradbe...</i> , Zagreb 2010, str. 44-65 B. L. Whorf, <i>Jezik...</i> s. 95-134
14.		Višejezičnost i izumiranje jezika;	
15.		2. kolokvij	

Seminari			
Red. br.	Datum	Naslov	Literatura
1.		Uvod u kolegij. Teorija jezika. Područje i predmet. Podjela seminarskih tema. Upoznavanje studenata s obvezama u okviru kolegija.	
2.		Jezična raznolikost i srodnost. Genealoška i tipološka klasifikacija.	Škiljan, 119-139 Škiljan, 141-153 Bernardi – Glovacki, 77-97
3.		Jezici svijeta (Euroazija, Afrika, Australija, Amerike)	Atlas jezika, 8-35. Matasović, Jezična raznolikost
4.		Jezici u Europi.	Atlas jezika, 36-55. Matasović 172-224 Škiljan str.19-29
5.		- Rimski gramatičari - Razdolje humanizma i renesanse u jezikoznanstvu Prva zanimanja za sanskrt (Filip Vezdin i njegova gramatika; http://content.ifzg.hr/prilozi/49-50/Ante%20Sekulic%20-%20Razmisljanja%20Ivana%20Filipa%20Vezdina%20-%20Prilozi%201999.PDF). Prosvjetiteljsko razdoblje	Glovacki - Bernardi, str. 18 – 20; Hagège, C., Zaustaviti izumiranje jezika, str. 141 – 145; 53 – 72. - Glovacki - Bernardi, 22 – 31.
6.		Suvremena lingvistika i njezine discipline. Temeljni pojmovi i nazivi.	Škiljan, 5-19 Trask, <i>Temeljni lingvistički pojmovi</i>
7.		1. kolokvij	
8.		Fonetika i fonologija. Fonetika i fonologija. Grane fonetike. Glasovi i njihova podjela prema akustičkim i artikulacijskim svojstvima. Slog. Sinkronijska i dijakronijska fonologija. Fonem i alofon. Distinktivna obilježja. Segmentni fonem. Suprasegmentna obilježja. Morfo(fo)nologija. Grafem. Ortoepija. Ortografija. Transkripcija. Transliteracija.	Škiljan, 45-82 Škiljan, 83-91 Trask, <i>Temeljni lingvistički pojmovi</i>
9.		Morfologija. Morfologija. Morfem, morf, alomorf. Vrste morfema. Leksičko i gramatičko značenje. Tvorba riječi. Gramatičke kategorije. Vrste riječi.	Škiljan, 93-100 Trask, <i>Temeljni lingvistički pojmovi</i>
10.		Sintaksa. Sintagma. Rečenica. Tekst/diskurs. Tipovi gramatičkih odnosa: sročnost, upravljanje, pridruživanje. Razdioba rečenica. Gramatička, obavijesna i sadržajno-semantička struktura rečenice. Semantika. Razvojni pravci semantike. Značenjski odnosi u semantičkom polju (sinonimija, homonimija, antonimija, polisemija). Denotacija i konotacija	Škiljan, 101-108 Trask, <i>Temeljni lingvistički pojmovi</i>
11.		Semantika. Temeljni pojmovi i nazivi	Škiljan, 109-117 Trask, <i>Temeljni lingvistički pojmovi</i>
12.		Verbalna i neverbalna komunikacija. Neverbalni kod	Trask, <i>Temeljni lingvistički pojmovi</i>
13.		Interdisciplinarnost lingvistike. Pragmalingvistika. Sociolingvistika. Tekstna lingvistika	Glovacki - Bernardi, str. 217-244; 245-262; 263-275.
14.		Pismo	Atlas jezika, 160-207 Škiljan, 40-44
15.		Nestajanje jezika. Očuvanje i uskruće jezika.	Atlas jezika, 208-217 Hagège, str. 73-98; 99-145(151); 181-209; 269--288

Nastavnik:
Izv. prof. dr. sc. Ante Periša

TEME SEMINARSKIH RADOVA

Tema	<u>Datum:</u>	student/-ica
1. Fonetika i fonologija /temeljni pojmovi i nazivi/		
2. Morfologija /temeljni pojmovi i nazivi/		
3. Sintaksa /temeljni pojmovi i nazivi/		
4. Semantika /temeljni pojmovi i nazivi/		
5. Leksikologija /temeljni pojmovi i nazivi/		
6. Značenjski odnosi u semantičkom polju		
7. Razvoj pisma		
8. Pisma i jezici svijeta		
9. Jezici svijeta		
10. Indoeuropska jezična porodica		
11. Rimski gramatičari		
12. Promišljanja o jeziku u staroj Grčkoj		
13. Mrtvi i klasični jezik		
14. Prva zanimanja za sanskrt (Filip Vezdin...)		
15. Razdoblje humanizma i renesanse u jezikoznanstvu		
16. Prosvjetiteljsko razdoblje u jezikoznanstvu		
17. Jezična srodnost		
18. Univerzalna gramatika		
19. Jezična raznolikost		
20. Proučavanje jezika u XIX. st.		
21. Poredbeno jezikoslovlje i mladogramatičari		
22. Lingvistička geografija i srodne metode		
23. F. de Saussure i strukturalizam		
24. Praška lingvistička škola		
25. Jezični znak (F. de Saussure i L. Hjelmslev)		
26. Leonard Bloomfield i američki strukturalizam		
27. Slavističke lingvističke škole		
28. Prikaz lingvističkih pravaca XX. st.		
29. Genealoška jezična klasifikacija		
30. Tipološka jezična klasifikacija		
31. Semiologija		
32. Funkcionalni stilovi		
33. Jezici i nastava jezika u Europi		
34. Neverbalna komunikacija/neverbalni kod		
35. Jezici međunarodne komunikacije		
36. Jezici i društvo u Europi		
37. Europski jezici: povijesni korijeni		
38. Nacionalni jezici i jezični nacionalizmi		
39. Jedinstvo i raznolikost jezične politike europskih država		
40. Očuvanje jezične točnosti i težnja za približavanjem		
41. Jezična politika europskih institucija		
42. "Preporodi" jezika		
43. Jezici i život		

44. "Jezici i uskrснуće"- oživljavanje hebrejskog kao primjer borbe za očuvanje jezika i jezične raznolikosti (2 stud.)		
45. Kako izumire jezik?		
46. Sociolingvistika		
47. Pragmalingvistika		
48. Psiholingvistika		
49. Glosematika		
50. Jezik i identitet		
51. Rodna perspektiva u jeziku		
52. Jezik: norma i uzus		
53. Pragmemi u komunikaciji		
54. Jezična norma i varijeteti		
55. Jezični varijeteti i nastava jezika		
56. Politični jezik		
57. Javni jezik		
58. R. Jacobson i jezične funkcije		
59. Funkcionalizam Andréa Martineta		
60. Društveni kodovi		
61. Predgovor Tulija de Maura <i>Tečaju opće lingvistike</i> Ferdinanda de Saussurea		
62. Sociolingvistika animiranih filmova		
63. Jezik i govor		
64. Jezik – mišljenje – stvarnost (Sapir – Whorf)		
65. Antropološka lingvistika		
66. Tekstna lingvistika		
67. Globalizacija i jezik		
68. Nastanak jezika		
69. Generativna gramatika		
70. Računalna lingvistika		
71. Poredbena lingvistika		
72. Predindoeropski jezici Europe i dolazak indoeur.		
73. Počeci i razvoj grčkoga pisma i jezika		
74. Uspon Rima i širenje latinskoga		
75. Nacionalni jezici u Europi u 19. st.		
76. Suvremena Europa i ravnopravnost jezika u EU		